

УДК 811.161.2'373.45:811.111

Р. Й. Вишнівський,
кандидат педагогічних наук, доцент
(Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка)
vyshnivskiy@rambler.ru

ДО ПИТАННЯ ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ВЖИВАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ)

У статті на матеріалі сучасних українських періодичних видань розглянуто мовні та позамовні причини використання англомовних запозичень. Наведено приклади англiцизмiв iз рiзних сфер життєдiяльностi людини, якi вживаються з метою позначення нових понять, предметiв та явищ, що не мають аналогiв в українськiй мовi, заміни словосполучень i описових зворотiв однослiвними найменуваннями, прагнення до новизни та свiжостi, емоційностi й експресивностi висловлювання, а також з метою утвердження власного авторитету, демонстрації культурної та ділової переваги. Зосереджено увагу на особливостях сучасних українських друкованих ЗМІ, недоцільному використанні варваризмів англійського походження у публіцистичних текстах. Наголошено на необхідності правильного і доречного використання лексичних одиниць з метою збереження мовної та культурної ідентичності.

Ключові слова: англомовні запозичення, причини запозичень, ЗМІ, варваризми.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Стрімкі зміни у соціально-економічному житті суспільства, поява Інтернету, поглиблення міждержавних відносин, активізація міжнародних ділових, наукових, торговельних, культурних зв'язків, розвиток інформаційних технологій, участь в олімпіадах, міжнародних змаганнях, конкурсах, фестивалях тощо призвели до змін у сфері комунікації, появи великої кількості іншомовних слів, передусім, англійського походження, їх широкого вживання носіями української мови.

Сучасні засоби масової інформації відображають різні сторони життя суспільства і процеси перетворень у мові. Будь-яке явище чи подія в тому чи іншому вигляді знаходить відображення на сторінках газет і журналів, екранах телевізорів, на сайтах Інтернету. Друковані ЗМІ у більшості випадків є першим фіксатором, який реєструє появу лексичних інновацій. Саме в газетному тексті нове слово має реальну можливість пройти стадію соціалізації.

У цьому контексті особливої гостроти набуває питання іншомовних запозичень у мові сучасних друкованих ЗМІ. Увага науковців зосереджена не лише на тому, звідки і чому з'явилося запозичене слово, але і як воно асимілювалося в мові, як підкорилася її граматичному ладу і фонетичним нормам, як змінило своє значення у словниковому складі мови-реципієнта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки з'явилася низка досліджень, присвячених окресленій проблематиці. Так, на матеріалі англiцизмiв у пресі кінця ХХ – початку ХХІ ст. **Л. М. Архипенко досліджує** проблеми адаптації іншомовних лексичних запозичень в українському мовному середовищі [1]. **Автор виокремлює три етапи** освоєння запозичень у мові і мовленні (початковий, поглиблений, етап повного освоєння), аналізує причини запозичень, розглядає їх вплив на результати адаптації іншомовних слів, визначає перспективність входження запозичених лексем до словника української мови, подає аналіз результатів експериментальної перевірки освоєння деяких англiцизмiв пересічними носіями мови.

На матеріалі друкованих, електронних, теле- і радіомовних засобів масової інформації, художньої літератури, розмовного мовлення, словників некодифікованої лексики Я. В. Битківська аналізує семантичні процеси, які супроводжують появу новітніх англiцизмiв на лексичному, словотвірному й граматичному рівнях [2].

Англійським запозиченням у мові сучасної української реклами присвячена дисертація С. А. Федорця [3]. У ній автор з'ясовує шляхи входження до лексичної системи сучасної української літературної мови нових шарів лексики англійського походження на позначення назв комп'ютерної і побутової техніки, новітніх видів спорту, досліджує семантичні особливості новітніх запозичень, які увійшли до словникового складу сучасної української літературної мови через мову реклами, розглядає способи адаптації англiцизмiв на ґрунті українськiй мови, аналізує специфіку функціонування сучасних рекламних текстів та способи використання англiцизмiв у них.

Склад новітніх англiцизмiв в українськiй мові характеризує О. Дьолог [4]; аспекти засвоєння англiцизмiв у сучасній українськiй мові висвітлює Н. Попова [5]; англiцизми у сучасній українськiй, російськiй і чеськiй мовах розглядає Б. М. Ажнюк [6]; С. М. Козир висвітлює проблеми унормування чужомовних запозичень [7]; англомовні запозичення в українськiй фінансово-економічній термінології – об'єкт дослідницької уваги С. Стецюк [8]. Різні аспекти окресленої проблеми розглядають В. В. Божко [9], Л. П. Кислюк [10], П. О. Селігей [11] та ін. Однак питання доцільності вживання англiцизмiв у сучасній українськiй мові потребує окремої уваги.

Мета статті – на матеріалі сучасних українських періодичних видань з'ясувати доцільність вживання англійських запозичень.

Виклад основного матеріалу. Інтенсивне проникнення англіцизмів в українську мову викликає неоднозначну оцінку як серед науковців, так і серед представників громадськості. З одного боку, запозичення – природний і необхідний процес, який збагачує мову, слугує джерелом нових коренів, словотворчих елементів і точних термінів і є наслідком змін, що відбуваються в житті людини. Іншомовні запозичення зазвичай не шкодять самобутності мови-реципієнта за умови, що властивий їй граматичний лад залишається незмінним і не порушуються внутрішні закони мовного розвитку. Так, П. Селігей зазначає, що "нема підстав хвилюватися: запозичення не позбавляють нашу термінологію своєрідності, адже вони впорядковуються нормами української мови, швидко пристосовуються до її словотвірної та морфологічної систем, не порушуючи їхньої стабільності" [11: 16].

З іншого боку, мовознавці вказують на надмірне і часто невиправдане використання іншомовних запозичень, заявляють про необхідність очищення мови від "чужих" слів і захисту української мови від агресивного вторгнення іншомовної лексики, передусім, англіцизмів, експансія яких загрожує втратою мовної та культурної ідентичності. Приміром, В. Д. Радчук підкреслює, що "чимало англіцизмів попросту витісняє з обігу питомі українські слова, а це вже мовна агресія. Шкода від неї не лише Україні – людство втрачає унікальні знаряддя пізнання світу. Знову-таки, коли "лиха слава завконтори" перекладається "низьким рейтингом менеджера офісу", маємо приклад зміни не лише мови, а й свідомості" [12: 40]. На цю проблему вказує і відомий культуролог І. Лосєв: "Перевищення міри корисного запозичення призводить до розчинення однієї культури в іншій, до асиміляції, до цілковитої втрати духовного суверенітету культури" [13: 23].

Багато новітніх англіцизмів успішно адаптувалися до системи української мови, виправдано використовуються у різних сферах, позаяк мають певні переваги – стислість, офіційне стилістичне забарвлення – і зазвичай не перешкоджають розумінню тексту. Вони здебільшого позначають нові поняття, предмети та явища, що не мають аналогів у мові-реципієнті, стають міжнародними і в нинішню епоху глобалізації значно полегшують процес комунікації (*маркетинг, інвестор, дивіденд, дефолт, дилер, тендер, пейджер, дисплей, хакер, сканер, принтер, Інтернет, ноутбук, курсор, ксерокс, веб-сайт, байт, драйвер, монітор, чат, файл, роумінг, допінг, екзит-пол, маркер, степлер, файл, лазер* та багато інших). Наприклад: "Про це повідомив *дилер* комерційного банку, передає УНІАН" ("Високий замок", 06.11.2014); " ... *дефолт*, як і нові девальваційні й інфляційні сплески, виглядають неминучими" ("Дзеркало тижня", 06.02.2015); " ... усі вони стоять на сигналізації-*пейджері*" ("Високий замок", 25.09.2012); "Громадянська позиція" не проходить – це показують всі *екзит-поли*" ("Час", 27.10.2014); "*Хакери* зламали новий *сканер* відбитків від Apple" ("Високий замок", 23.09.2013); "В єдиному ринку *роумінг* не має ніякого значення, це економічне безумство ..." ("Дзеркало тижня", 17.02.2014); "За крадіжку *ноутбука* буковинець отримає 6 років" ("Час", 09.12.2014); " ... велосипедист зізнався, що весь цей час він приймав *допінг*" ("Дзеркало тижня", 28.10.2014); "Згодом вилучено ... клей, *степлери*, 4 рулони пакувальної плівки" ("Час", 05.06.2013); "В руках вони тримали не дуже чіткий *ксерокс* агітаційних листівок ..." ("Високий замок", 09.12.2013).

Однією з особливостей друкованих ЗМІ є вживання різного виду новоутворень, які допомагають наповнювати газетний текст певною часткою експресивності, налагодити таким чином контакт із читацькою аудиторією. Мовленнєва виразність реалізується в "ефекті новизни", у прагненні до незвичайності, свіжості уживаних лексичних одиниць, уникненні повторів одних і тих же слів, зворотів, конструкцій тощо. У цьому контексті запозичення є більш яскравими на тлі нейтральних, стандартних слів і виразів, тобто мають високий ступінь стилістичної маневреності в газетному тексті. Як стверджує К. В. Ленець, "журналістська практика підтримує традицію частого вживання запозичень, бо саме вони є центром соціально-політичного лексикону, а газета прагне до постійного оновлення виражальних засобів" [14: 41]. Сюди можна віднести такі англіцизми, як: креативний (творчий), превентивний (попереджувальний), комфорт (вигода, зручність), дискомфорт (незручність, прикрість), бренд (торгова марка, знак якості), гламур (вишуканість, витонченість), гламурний (вишуканий, витончений), гуру (майстер, знавець), кастинг (прослуховування, відбір), контент (зміст), паттерн (зразок, модель, візерунок), перманентний (постійний), сервіс (обслуговування), топовий (найкращий, найважливіший), фешенебельний (модний), шопінг (покупки), екстраординарний (надзвичайний), респект (повага), респектабельний (шановний, який користується повагою) тощо. Наприклад: "Нагороду за життєві досягнення отримає також Аерін Лаудер, засновник і *креативний* директор AERIN ..." ("Високий замок", 09.08.2013); "Росіяни почали часто їздити до Польщі через *шопінг*" ("Дзеркало тижня", 04.02.2015); "Унікальні таланти *гуру* громадського харчування продемонстрував на Весняному Фестивалі" ("Експрес", 29.01.2012); "Ми працюємо над його якісною імплементацією, але *превентивний* ефект відчуємо вже сьогодні" ("Високий замок", 24.12.2013); "38-річному Віталю Бірчі влаштували всеукраїнський *кастинг* "єдиної" ("Експрес", 13.09.2013); "Технології, що сприяють автоматичному профілюванню й *паттерн*-аналізу телефонних дзвінків для виявлення приятельських зв'язків і знайомств, повинні підлягати ..."

("Дзеркало тижня", 27.07.2001); "Вигляд у машинки – далеко не *гламурний*" ("Високий замок", 03.10.2012); "Необхідно зрєктися цих заповітів старого світу і віддати будинки на реконструкцію під *фешенебельний* готель..." ("Дзеркало тижня", 12.12.2014); "У *топовий* список продуктів, через які людина відчуває себе втомленою і розбитою, потрапили продукти..." ("Експрес", 26.08.2012).

Уживання іншомовних запозичень має бути обдуманим, при можливості їх варто уникати, а обходитися засобами рідної мови. Не варто, однак, впадати і в іншу крайність – повне заперечення вживання будь-яких запозичень та спроби не лише уникнути нових, але й замінити ті, які вже закріпилися в мові. Адже іноді спроба замінити іншомовне слово рідним призводить до створення громіздкої і малоприсадної для використання фрази. Тому краще використовувати англіцизм "*мерчандайзинг*" замість "діяльність, направлена на просування товару у сфері роздрібної торгівлі"; "*саміт*" замість "зустріч на найвищому рівні"; "*лейбл*" замість "товарна етикетка з фірмовим знаком"; "*ремікс*" замість "новий варіант, переробка старої мелодії, пісні"; "*імпічмент*" замість "позбавлення повноважень вищих посадових осіб"; "*інавгурація*" замість "вступ на посаду глави держави"; "*екстрадиція*" замість "видача злочинця іншій державі"; "*снічрайтер*" замість "особа, яка складає тексти промов, виступів для державних діячів"; "*омбудсмен*" замість "уповноважений з прав людини" тощо. Наприклад: "Абсолютну перемогу ... святкують платники податків, які взялися обстоювати своє право обліковувати у витратах *мерчандайзингові* послуги" ("День", 13.07.2013); "*Саміт* ЄС не зробить Путіну того подарунка до Миколая, на який він так розраховував" ("Експрес", 18.12.2014); " ... під *лейблом* Європейського Союзу може бути власність, наприклад, країни-агресора" ("Урядовий кур'єр", 14.08.2014); " ... в Сочі без її згоди був використаний *ремікс* пісні "Хочеш" ("Високий замок", 09.02.2014); "Рудьковський зареєстрував законопроект про *імпічмент* Януковичу" ("Високий замок", 21.02.2014); "*Інавгурація* новообраного президента відбудеться 7 червня" ("Високий замок", 29.05.2014); "Про це йдеться в оприлюдненій у середу доповіді "Назад до тортур: *екстрадиція*, примусове повернення та переміщення у Центральній Азії" ("Високий замок", 03.07.2013); " ... до списку також увійшли *снічрайтер* президента США Барака Обама ... " ("Високий замок", 17.01.2013); "Відбувається блокування україномовних інтернет-сайтів для жителів Криму", – передає прес-служба *омбудсмена*" ("Дзеркало тижня", 03.02.2015).

Активне використання англіцизмів у ЗМІ є також результатом прагнення до всього модного, престижного. На думку С. Караванського, поява англіцизмів в українській мові часто зумовлена не потребою спілкування, а бажанням бути на рівні модної освіченості, відрізнятись своєю лексикою від "сірих" людей. Тому до "престижних" слів вдається не лише малоосвічена сільська "знать", а й високі державні достойники [15: 60]. У гонитві за ідеальними уявленнями красива, екзотична форма набуває часом більше значення, ніж сам зміст. Тому англіцизми, за допомогою яких людина утверджує свій авторитет, заявляє свої претензії на культурну і ділову перевагу, є лише звучною формою, покликаною епатувати слухачів, намаганням похизуватися малозрозумілими для оточення словами, але їхня інформативна функція вельми обмежена. Таким чином, "ми втрачаємо віру в самих себе: починаємо боятися власних слів і зворотів. Там, де можна вжити своє слово, ми надаємо перевагу "чужинцеві" [7: 245]. Так, замість лексеми "образ" воліють використовувати "імідж", замість "воротар" – "голкипер", замість "нападаючий" – "форвард", замість "першорядний" – "пріоритетний", замість "показ", "ознайомлення" – "презентація", замість "бойовик" – "блокбастер", замість "вертоліт" – "гелікоптер", замість "найманий убивця" – "кілер", замість "здійснення", "виконання" – "імплементація", замість "виборці" – "електорат" тощо. Наприклад: "Цілком можливо, що новий *імідж* боксера буде помітний вже на "Арені Львів". ("Високий замок", 29.09.2014); " ... регіони, в яких мешкає *електорат* ПР та Януковича" ("Експрес", 08.02.2014); "Для нас питання (підготовки до Євро-2012) *пріоритетне*" ("Дзеркало тижня", 21.02.2011); "*Голкіпер* збірної Коста-Рики готується до чвертьфіналу ЧС-2014 з тенісними м'ячами" ("Високий замок", 03.07.2014); "... на території Національного заповідника "Софія Київська" відбулася *презентація* книжки..." ("Дзеркало тижня", 06.02.2015); "З київського "Динамо" хоче піти *форвард*" ("Експрес", 24.09.2013); "Оптимальний варіант – доставка пораних *гелікоптерами*" ("Дзеркало тижня", 06.06.2014); "Європейський комісар ... Штефан Фюле називає головними викликами після підписання угод про асоціацію з країнами Східного партнерства їх *імплементацію* ..." ("Високий замок", 23.10.2013); "Режисер Зак Снайдер зніме *блокбастер* про протистояння двох супергероїв ..." ("Експрес", 22.07.2013).

Неминучість проникнення іншомовної лексики в українську мову не означає, що будь-які запозичення повинні вітатися. Так, однією з особливостей сучасних ЗМІ є значне поповнення її складу варваризмами, здебільшого англійського походження (*гуд бай, бойфренд, геймер, секонд-хенд, дедлайн, лав-сторі, окей, івент, фейс, бєбі-бум, меседж, хєпі-єнд, піпл, пліз, рєлакс, сєйв* та багато інших). Від інших іншомовних запозичень варваризми відрізняються тим, що мають "іноземний образ", який різко вирізняє їх на тлі української лексики. Більшість варваризмів позначають поняття, які мають аналоги у мові-реципієнті. На відміну від інших англіцизмів вони позбавлені стилістичного забарвлення, науковості, мають обмежену сферу вживання; залишаються за межами українського словника. Такі необґрунтовані англломовні запозичення нерідко обумовлені браком мовної культури журналістів. Наприклад: "Шєва сказав *гуд бай*" –

і збірній, і молодіжці" ("Експрес", 19.11.2012); "У примадонни української естради – новий *бойфренд*" ("Експрес", 09.11.2014); "Український *геймер* Данило "Dendi" Іштун потрапив у ТОП-10 найбільш високооплачуваних у світі" ("Експрес", 17.07.2013); "Магазини *секонд-хенду*, які з'являються у нас наче гриби після дощу, хочуть заборонити" ("Високий замок", 25.02.2013); "Через три місяці після *дедлайну* двієчники Азарова запевняють..." ("Експрес", 07.12.2013); "Нагадаємо, днями Кличко і Панеттьєрі знялися у ніжній *лав-сторі* із новонародженою донечкою" ("Експрес", 25.12.2014); "Багато хто каже: погані помаранчеві, я кажу – *окей*" ("Експрес", 04.07.2013) "Організаторам нью-йоркського *івенту* потрібно було зібрати 2271 учасника" ("Експрес", 17.08.2013); "FEMEN відомстила речнику міліції за брехню – тортом у *фейс*" ("Експрес", 18.06.2012); "Через *бебі-бум* зросла і відвідуваність зоопарку" ("Експрес", 15.08.2012); "...дуже правильно відвідати штаб-квартиру НАТО і дати *меседж*, що ми не розглядаємо військових варіантів розв'язання конфлікту для виходу з кризи" ("Високий замок", 06.03.2014); "Передусім, ми повинні забезпечити *хепі-енд* у підписанні Угоди про асоціацію з ЄС ..." ("Урядовий портал", 29.03.2013); "Якщо Київ вирішить, що ця роль має належати "Газпрому" – *окей*, чому б і ні?", – заявив Еттінгер" ("Високий замок", 04.03.2013); "Запевняю: електорат, *пілл*, ... на таку агітацію принаймні звернув би увагу" ("Високий замок", 08.10.2012); "Казав гостям *"пліз"* і пропонував... монети" ("Високий замок", 24.07.2012); "Вам конче необхідний *релакс*?" ("Час", 16.12.2014); "...перемогу здобув на пітчерській горці Рахмістрюк Ілля, *сейв* у Ферара Максима" ("Час", 21.10.2014).

Висновки та результати дослідження. Вищенаведене дає підстави стверджувати, що вживання англомовних запозичень цілком виправдано позначенням нових понять, предметів та явищ, що не мають аналогів у мові-реципієнті, прагненням до новизни та свіжості, емоційності й експресивності висловлювання, стильовою приналежністю тексту. Англомовна термінологічна лексика є незамінним засобом лаконічної й точної передачі інформації у текстах, призначених для вузького кола фахівців, але може виявитися й непереборним бар'єром для розуміння тексту непідготовленим читачем. При необдуманому використанні англіцизмів українська мова засмічується, затрудняє розуміння змісту і погіршує загальне враження від тексту. Тому використання кожного окремого англомовного запозичення вимагає пильної уваги, ретельного аналізу і глибокого критичного осмислення. Лише при виконанні цих умов мова набуває виразності і краси. Потрібна планомірна й кропітка науково-просвітницька робота, кінцева мета якої – виховання хорошого мовного смаку, правильного і доречного використання лексичних одиниць, як запозичених, так і своїх.

Перспективними напрямками подальшого дослідження є питання асиміляції, способів перекладу, стилістичних особливостей англомовних запозичень у сучасній українській мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Архипенко Л. М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові : етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ – початку ХХІ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Людмила Михайлівна Архипенко. – Харків, 2004. – 20 с.
2. Битківська Я. В. Тенденції засвоєння та розвитку семантики англіцизмів у сучасній українській мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Ярина Володимирівна Битківська. – Івано-Франківськ, 2008. – 20 с.
3. Федорець С. А. Англійські запозичення в мові сучасної української реклами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Сергій Анатолійович Федорець. – Харків, 2005. – 20 с.
4. Дьолог О. Загальна характеристика складу новітніх англіцизмів в українській мові [Електронний ресурс] / Ольга Дьолог. – Режим доступу : <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=251>.
5. Попова Н. Англіцизми та аспекти їх засвоєння в сучасній українській мові / Н. Попова // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія : Мовознавство. – Тернопіль : ТНПУ, 2005. – 1 (13). – С. 338–344.
6. Ажнюк Б. М. Англіцизми в сучасній українській, російській і чеській мовах / Б. М. Ажнюк // Мовознавство. – 2008. – № 2–3. – С. 190–207.
7. Козир Є. М. Проблеми унормування чужомовних запозичень / Є. М. Козир // Українська термінологія і сучасність : [зб. наук. праць]. – Вип. IV. – К. : КНЕУ, 2001. – С. 245–247.
8. Стецюк С. Англомовні запозичення в українській фінансово-економічній термінології. [Електронний ресурс] / Світлана Стецюк. – Режим доступу : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15163/1/17_Stetsyuk_52_54_2012_terminology.pdf.
9. Божко В. В. Руйнівна небезпека запозичень (на матеріалі ЗМІ початку ХХІ століття) / В. В. Божко // Мовознавчий вісник : [зб. наук. пр.] / МОН України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького ; [відп. ред. Г. І. Мартинова]. – Черкаси, 2006. – Вип. 3. – С. 177–183.
10. Кислюк Л. П. Нові англійські запозичення і термінологія / Л. П. Кислюк // Українська термінологія. – Львів, 1992. – С. 236–239.
11. Селігей П. О. Що нам робити із запозиченнями? / П. О. Селігей // Українська мова. – Ч. 2. – 2007. – № 4. – С. 16–32.
12. Радчук В. А. Мова в Україні : стан, функції, перспективи / В. А. Радчук // Мовознавство. – 2002. – № 2 – 3. – С. 39–45.

13. Лосев І. В. Історія і теорія світової культури. Європейський контекст : [навч. посіб. для студентів вищ. навч. закладів] / І. В. Лосев. – К. : Либідь, 1995. – 224 с.
14. Ленець К. В. Лексичні зміни та їх відображення в мові сучасної преси / К. В. Ленець // Мовознавство. – 1988. – № 6. – С. 41–46.
15. Караванський С. Пошук українського слова, або Боротьба за національне "я" / Святослав Караванський. – К. : Вид. центр "Академія", 2001. – 233 с.
16. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації) / О. А. Стишов. – К. : Видавничий центр КНЛН, 2003. – 388 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Arkhynpenko L. M. Inshomovni leksychni zapozychennya v ukrayins'kiy movi : etapy i stupeni adaptatsiyi (na materialy anhlitsyzmiv u presi kintsya 20 – pochatku 21 st.) [Foreign Lexical Borrowings in Ukrainian Language : Stages and Levels of Adaptation (on the Material of Anglicisms in Press at the End of the XX – the Beginning of the XXI Centuries)] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenya kand. filol. nauk : 10.02.01 / Lyudmyla Mykhalivna Arkhynpenko. – Kharkiv, 2004. – 20 s.
2. Bytkivs'ka Ya. V. Tendentsiyi zasvoyennya ta rozvytok semantyki anhlizmiv u suchasniy ukrayins'kiy movi [Tendencies of Acquisition and Semantics Development of Anglicisms in the Modern Ukrainian Language] : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 "Ukrayins'ka mova" / Yaryna Volodymyrivna Bytkivs'ka. – Ivano-Frankivs'k, 2008. – 20 s.
3. Fedorets' S. A. Anhliys'ki zapozychennya v movi suchasnoyi ukrayins'koyi reklamy [English Borrowings in the Language of the Modern Ukrainian Advertisement] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenya kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 "Ukrayins'ka mova" / Serhiy Anatoliyovych Fedorets'. – Kharkiv, 2005. – 20 s.
4. D'oloh O. Zahal'na kharakterystyka skladu novitnikh anhlitsyzmiv v ukrayins'kiy movi [General Characteristics of the Contents of New Anglicisms in Ukrainian] [Elektronnyy resurs] / Ol'ha D'oloh. – Rezhym dostupu : <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=251>.
5. Popova N. Anhlitsyzmy ta aspekty yikh zasvoyennya v suchasniy ukrayins'kiy movi [Anglicisms and Aspects of their acquisition in the Modern Ukrainian Language] / N. Popova // Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu. Seriya : Movoznavstvo [scientific Notes of Ternopil' National Pedagogical University. Series : Linguistics]. – Ternopil' : TNPU, 2005. – 1 (13). – S. 338–344.
6. Azhnyuk B. M. Anhlizmy v suchasniy ukrayins'kiy, rosiys'kiy i ches'kiy movakh [Anglicisms in the Modern Ukrainian, Russian and Czech Languages] / B. M. Azhnyuk // Movoznavstvo [Linguistics]. – 2008. – № 2–3. – S. 190–207.
7. Kozyr Ye. M. Problemy unormuvannya chuzhomovnykh zapozychen' [Issues of Standardization of Foreign Borrowings] / Ye. M. Kozyr // Ukrayins'ka terminolohiya i suchasnist' [Ukrainian Terminology and Modern Age] : [zb. nauk. prats']. – Vyp. IV. – K. : KNEU, 2001. – S. 245–247.
8. Stetsyuk S. Anhlomovni zapozychennya v ukrayins'kiy finansovo-ekonomichniy terminolohiyi [English Borrowings in Ukrainian Financial-economic Terminology] [Elektronnyy resurs] / Svitlana Stetsyuk. – Rezhym dostupu : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15163/1/17_Stetsyuk_52_54_2012_terminology.pdf.
9. Bozhko V. V. Ruynivna nebezpeka zapozychen' (na materialy ZMI pochatku 21 stolittya) [Destructive Danger of Borrowings (on the Material of Mass Media at the Beginning of the XXI Century)] / V. V. Bozhko // Movoznavchyy visnyk [Linguistic Journal] : [zb. nauk. pr.] / MON Ukrayiny. Cherkas'kyy nats. un-t im. B. Khmel'nyts'koho ; [vidp. red. H. I. Martynova]. – Cherkasy, 2006. – Vyp. 3. – S. 177–183.
10. Kyslyuk L. P. Novi anhliys'ki zapozychennya i terminolohiya [New English Borrowings and Terminology] / L. P. Kyslyuk // Ukrayins'ka terminolohiya [Ukrainian Terminology]. – L'viv, 1992. – S. 236–239.
11. Selihey P. O. Shcho nam robyty iz zapozychennyamy? [What Should We Do with Borrowings?] / P. O. Selihey // Ukrayins'ka mova [Ukrainian Language]. – 2007. – № 4. – S. 16–32.
12. Radchuk V. A. Mova v Ukrayini : stan, funktsiyi, perspektyvy [Language in Ukraine : Condition, Functions, Perspectives] / V. A. Radchuk. – Movoznavstvo. – 2002. – № 2–3. – S. 39–45.
13. Losyev I. V. Istoriya i teoriya svitovoyi kultury. Yevropeys'kyy kontekst [History and theory of the world's culture. European Context] : [navch. posib. dlya studentiv vyshch. navch. zakladiv] / I. V. Losyev. – K. : Lybid', 1995. – 224 s.
14. Lenets' K. V. Leksychni zminy ta yikh vidobrazhennya v movi suchasnoyi presy [Lexical Changes and their Reflection in the Language of the Modern Press] / K. V. Lenets' // Movoznavstvo [Linguistics]. – 1988. – № 6. – S. 41–46.
15. Karavans'kyy S. Poshuk ukrayins'koho slova, або Borot'ba za natsional'ne "ya" [The search of the Ukrainian Word, or the Fight for National "I" / Svyatoslav Karavans'kyy. – K. : Vyd. tsentr "Akademiya", 2001. – 233 s.
16. Styshov O. A. Ukrayins'ka leksyka kintsya 20 st. (na materialy movy zasobiv masovoyi informatsiyi) [Ukrainian Lexis at the end of the XX Century (on the Material of the Language of Mass Information)] / O. A. Styshov. – K. : Vydavnychyy tsentr KNLN, 2003. – 388 s.

Матеріал надійшов до редакції 21.01. 2015 р.

Вышиневский Р. И. К вопросу о целесообразности применения англицизмов (на примере современной украинской периодики).

В статье на материале современных украинских периодических изданий рассмотрены языковые и внеязыковые причины использования англоязычных заимствований. Приведены примеры англицизмов в

различных сферах жизнедеятельности человека, которые используются с целью обозначения новых понятий, предметов и явлений, не имеющих аналогов в украинском языке, замены словосочетаний и описательных оборотов однословными наименованиями, стремления к новизне и свежести, эмоциональности и экспрессивности высказывания, а также с целью утверждения собственного авторитета, демонстрации культурного и делового преимущества. Сосредоточено внимание на особенностях современных украинских печатных СМИ, нецелесообразном использовании варваризмов английского происхождения в публицистических текстах. Отмечается необходимость правильного и уместного использования лексических единиц с целью сохранения языковой и культурной идентичности.

Ключевые слова: англоязычные заимствования, причины заимствований, СМИ, варваризмы.

Vyshnivskiy R. Y. Views on the Expediency of Using Anglicisms (Based on Modern Ukrainian Periodicals).

Rapid changes in the socio-economic life of society, Internet appearance, development of international business, academic, commercial, cultural relations, informational technologies etc. have led to the changes in the sphere of communication. As the result a large number of foreign words, especially of the English origin, are widely used by Ukrainian speakers. Modern media reflect different spheres of life as well as changes in a language. Any language phenomenon is reflected on the pages of newspapers and magazines, television, in the Internet. Print media are in most cases the first source where lexical innovations are fixed. It is a newspaper text where a loan word has the real opportunity to pass the socialization stage. In this context the issue of using foreign borrowings in the print media is of great significance. In the article we have considered linguistic and extralinguistic reasons for the use of English borrowings in modern Ukrainian periodicals. The scientific methods of analysis, synthesis and comparison have been used in order to determine the expediency of using Anglicisms. We have come to the conclusion that the use of English borrowings is absolutely justified for several reasons: a) when they denote new concepts, objects and phenomena that have no analogues in the Ukrainian language; b) to draw the reader's attention; c) to emphasize the novelty and freshness, emotionality and expressiveness of the utterance. It is not reasonable to use English borrowings in order to establish one's own authority, demonstrate cultural and business benefits. Our attention is also paid to the inappropriate wide use of barbarisms in nonfiction texts. English terminology is the indispensable means to convey the concise and accurate information in a text aimed at the narrow circle of specialists, but it may also be an insurmountable barrier for an unprepared reader to comprehend it. Therefore, the use of English borrowings requires the thorough analysis and deep critical thinking in order to preserve the linguistic and cultural identity.

Key words: English borrowings, reasons for borrowings, media, barbarisms.